

РЕГИСТАР НЕПЛАЋЕНИХ НОВЧАНИХ КАЗНИ И ДРУГИХ НОВЧАНИХ ИЗНОСА

Стручни рад

DOI: 10.7251/BPG1601269M

УДК: 343.232:343.3/7

Иван Д. Милић*

Апстракт: Према решењу Закона о прекршајима у сврху ефикасне наплате изречених новчаних казни, накнаде трошкова и наплате других новчаних износа досуђених по основу накнаде штете, имовинскоправног захтева или одузимања имовинске користи, води се јединствен регистар неплаћених новчаних казни и других новчаних износа. Предмет пажње аутора су законске одредбе којима се уређују све појединости у вези са „евидентирањем“ лица која нису платила „новчане износе“. У раду се указује на све законске недоречености, контрадикторности и нелогичности, које ће стварати огромне проблеме у пракси. Проблематично је и ко се све уписује у овај Регистар јер, видећемо у раду, то нису само прекршајно кажњена лица; а ништа мањи проблеми постоје и када је реч о брисању података из Регистра.

Кључне речи: регистар, казна, затвор, прекршај, кривично дело.

УВОД

Након што одлука постане правноснажна (коначна) и извршна, потребно ју је и извршити. Одлуке које су донете поводом учињених прекршаја извршавају се, по правилу, када се против њих више не могу уложити ванредни правни лекови. Иако се у теорији о томе не говори, нама се чини да, с обзиром на бројност и значај прекршајних санкција, данас можемо говорити о прекршајном извршном праву као делу казненог извршног права. У прекршајном праву постоје изузеци од правила да се одлука извршава након наступања правноснажности. Тако се осуђујућа пресуда може извршити и пре наступања правноснажности, према чл. 308 Закона о прекршајима (Сл. гласник РС, бр. 65/13): 1. ако окривљени не може да докаже свој идентитет или нема пребивалиште, или не живи на адреси на којој је пријављен, или ако има пребивалиште у иностранству или ако одлази у иностранство ради боравка, а суд нађе да постоји основана сумња да ће окривљени избећи извршење изречене

* Универзитет у Новом Саду, Правни факултет, email: i.milic@pf.uns.ac.rs.

санкције; 2) ако је окривљени кажњен за тежи прекршај из области јавног реда и мира, безбедности јавног саобраћаја или тежи прекршај којим се угрожава живот или здравље људи или ако то захтевају интереси опште безбедности или сигурности робног и финансијског промета или разлози морала или је кажњен за прекршај од којег могу настати теже последице, а постоји основана сумња да ће наставити са вршењем прекршаја, поновити прекршај или да ће избећи извршење изречене санкције. Такође, и прекршајни налог се у појединим случајевима може извршити пре него што постане коначан [Милић, 2015: 249-250].

Новчане казне за учињене прекршаје нису ни мало занемарљиве, те се често дешава да кажњена лица немају новца или не желе да их плате. С тим у вези, уколико се добровољно не плати изречена новчана казна, она се замењује за неку другу казну. Тако се Законом о прекршајима прописује (чл. 41) да новчану казну коју кажњено физичко лице, предузетник или одговорно лице у правном лицу не плати (у целини или делимично), суд може заменити казном затвора тако што се за сваких започетих 1.000 динара одређује један дан затвора, с тим што казна затвора не може трајати краће од једног дана ни дуже од шездесет дана. Ако је поред новчане казне кажњеном лицу била изречена и казна затвора, затвор којим се замењује неплаћена новчана казна и изречена казна затвора не могу трајати дуже од деведесет дана. Ако суд оцени оправданим, с обзиром на тежину прекршаја, висину неплаћене новчане казне и имовинске могућности осуђеног – суд може, уместо казне затвора, одредити да се неплаћена новчана казна замени радом у јавном интересу, с тим што осам сати рада замењује један дан затвора, односно 1.000 динара новчане казне, а рад не може да траје дуже од 360 сати. Део неплаћене новчане казне који није могао бити замењен казном затвора или радом у јавном интересу, наплаћује се принудним путем. Видимо да ЗП предвиђа и принудну наплату новчане казне, која према Кривичном законика Републике Србије (Сл. гласник РС, бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013 и 108/2014) не постоји.

ЗП садржи и посебна правила о замени новчане казне која је изречена старијем малолетнику и правном лицу. Тако се малолетнику изречена новчана казна не може заменити казном малолетничког затвора нити казном рада у јавном интересу, већ се новчана казна принудно наплаћује на имовини малолетника, његовог родитеља или другог лица задуженог да се о њему стара, док за правно лице остаје само принудна наплата.

РЕГИСТАР НЕПЛАЋЕНИХ НОВЧАНИХ КАЗНИ

Иако је кажњеном лицу изречена новчана казна, која је замењена за казну затвора или казну рада у јавном интересу, можда један део и принудно наплаћен, ипак остаје одређен број прекршајно кажњених лица који су и даље дужни. С тим у вези, поставља се питање како да се наплати изречена новчана казна или њен преостали износ. Једна од већих новина Закона о прекршајима јесте и увођење једног „савременог“ начина „притиска“ на кажњено лице да плати новчану казну, али и друге новчане износе. Реч је о увођењу Регистра неплаћених новчаних казни и других новчаних износа (у даљем тексту: Регистар). Дакле, претходни Закон о прекршајима (Сл. гласник РС, бр. 101/2005, 116/2008 и 111/2009), као ни ранији закони, није прописивао вођење оваквог Регистра. Актуелни Закон прописује (чл. 331, ст.1) да се у сврху ефикасне наплате изречених новчаних казни, накнаде трошкова и наплате других новчаних износа досуђених по основу накнаде штете, имовинскоправног захтева или одузимања имовинске користи, води јединствен Регистар неплаћених новчаних казни и других новчаних износа.

На самом почетку морамо да назначимо да нама оваква законска формулација садржински није јасна. Наиме, према решењу Закона о прекршајима (чл. 149, ст. 3) имовинскоправни захтев може се односити на накнаду штете и повраћај ствари (Ђоровић, 2013: 82), тако да сада остаје нејасно који су то „новчани износи досуђени по основу накнаде штете“, а да нису досуђени по основу имовинскоправног захтева.

На овом месту морамо да поставимо неколико важних питања. Прво, дали се у Регистар уписује само прекршајно кажњено лице које је кажњено новчаном казном, или се уписују и друга (не)кажњена лица? Посебно је проблематично што се у овом члану не прецизира ко се уписује, већ се само наводи зашто се неко уписује. С обзиром на овакво решење Закона, чини се неспорним да се уписују и друга (не)кажњена лица, а не само она која су кажњена новчаном казном. Наиме, видимо да се у овај Регистар уписују лица ради „накнаде трошкова и наплате других новчаних износа досуђених по основу накнаде штете, имовинскоправног захтева или одузимања имовинске користи“.

Оно што је посебно „проблематично“ јесте што се кажњено лице уписује ради наплате новчаног износа који је досуђен оштећеном. Наиме, оштећени може да истакне имовинскоправни захтев, а прекршајни суд о њему може, али и не мора да одлучи (чл. 149). Радњом извршења кривичног дела, осим кривичноправне последице, понекад се производе и друге, најчешће грађанскоправне последице, од којих су најважније оне које се манифестују у штети нанетој туђим добрима (Грубач, 2008: 38). Исто важи и за учињени прекршај. Сада се поставља питање зашто

би прекршајно кажњени био уписан у Регистар уколико не надокнади штету оштећеном. Сматрамо да је у овом случају реч о дужничко-поверилачком односу, дакле, о односу повериоца и дужника, а не о „казненом извршним“ односу. Наш став потврђује, донекле, и сам ЗП (чл. 323, ст. 1), јер прописује да се извршење пресуде у погледу накнаде штете и повраћаја ствари врши по захтеву оштећеног, односно сопственика ствари. Реч је о имовинској обавези кажњеног лица према оштећеном, где само оштећени може да покрене поступак принудне наплате.

Према решењу Закона о прекршајима (чл. 69, ст. 2): имовинска корист прибављена извршењем прекршаја може се одузети од лица на које је пренесена без накнаде или уз накнаду која не одговара стварној вредности. Надаље, пресуда се доставља (...) и лицу против кога је изречена мера одузимања имовинске користи (чл. 256, ст. 2). Из ових законских одредаба јасно је да се може одузети имовинска корист, и то не само од кажњеног већ и од другог лица. Сада се долази до закључка да се и то лице (лице против кога је изречена мера одузимања имовинске користи, а које није прекршајно кажњено) уписује у Регистар.

У вези са „накнадом трошкова“, постоје још неке недоумице. Наиме, трошкове прекршајног поступка не сноси само прекршајно кажњено лице, већ у неким случајевима њих потпуно или делимично надокнађују и други „учесници“ у поступку. Тако и сам Закон о прекршајима (чл. 141, ст. 3) прописује да „ако је прекршајни поступак обустављен због одустанка оштећеног од поднетог захтева или је окривљени ослобођен одговорности услед неоснованог захтева, трошкове поступка сноси оштећени“. Законом је прописано да се и сведок у појединим случајевима може обавезати да надокнади трошкове поступка (чл. 216, ст. 8). Надаље, ЗП прописује и (чл. 224, ст. 1, 5): ако вештак који је уредно позван не дође, а свој изостанак не оправда или ако неоправдано одбије да вештачи, може му се наложити да надокнади проузроковане трошкове, а може се и казнити новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара. У случају да вештак не плати изречену новчану казну, она ће се наплатити принудним путем. Иста правила важе и за тумача (чл. 225). Видимо да и сведок, вештак и тумач могу да сnose трошкове поступка. Сада се поставља питање да ли се и они, уколико не надокнаде трошкове, уписују у Регистар. Тумачењем овог члана долази се до закључка да се и они уписују у Регистар. У даљем раду видећемо да се из осталих законских одредаба које се односе на Регистар може доћи до закључка да се они ипак не уписују у Регистар.

Да не бисмо превише улазили у детаље, на овом месту само ћемо указати и на још једну нелогичност. Ако имамо, на пример, окривљеног којем је суд изрекао опомену, али који мора да плати судске трошкове, и тако кажњено лице биће уписано у овај Регистар све док не плати судске трошкове. С обзиром на то да се кажњено лице којем је изречена опомена уписује и у Регистар прекршајних санкција (Милић, 2015а: 239-251), из

њега ће бити избрисано након једне године, али ће зато у овом Регистру остати уписано док не плати новчани износ, односно док не протекне рок од четири године.

Закон о прекршајима Републике Српске (Сл. гласник РС, бр. 63/14) прописује који се подаци уписују у Регистар. Све новчане казне и трошкови поступка који су изречени на основу извршног прекршајног налога или правоснажног решења о прекршају уписују се у регистар и евидентирају као дуг (чл. 229, ст. 1). Дакле, видимо да овај Закон не говори о ништа о имовинскоправном захтеву, што је сасвим оправдано.

Регистар новчаних казни је централизована електронска база података у којој се чувају сви подаци унети у Регистар (чл. 331, ст. 2). Регистар се чува на централном електронском носачу података при министарству надлежном за послове правосуђа које је одговорно за његово одржавање и чување. Министарство надлежно за послове правосуђа је дужно да предузме техничке, кадровске и организационе мере заштите података, у складу са утврђеним стандардима и поступцима, које су потребне да би се подаци заштитили од губитка, уништења, недопуштеног приступа, промене, објављивања и сваке друге злоупотребе, као и да утврди обавезу лица која су запослена на обради да чувају тајност података (чл. 325, у вези са чл. 331, ст. 4).

ПОДАЦИ КОЈИ СЕ УПИСУЈУ У РЕГИСТАР

Закон о прекршајима прописује и који се подаци уписују у Регистар, а то су: (чл. 332): 1) име и презиме и јединствени матични број кажњеног физичког лица, предузетника односно одговорног лица у правном лицу, односно број путне исправе страног физичког лица које није у прописаном року у целости платило новчану казну или друге досуђене новчане износе или није надокнадило досуђене трошкове поступка; 2) за кажњено правно лице назив и седиште, ПИБ и матични број, за предузетника назив и седиште радње; 3) правноснажна, односно коначна одлука којом је изречена новчана обавеза; 4) прекршајни суд који је донео одлуку, односно орган који је издао прекршајни налог; 5) дуговани износ и основ дуговања; 6) датум доспећа обавезе плаћања; 7) прекршајни суд који је извршио упис; 8) датум уписа.

Из оваквог законског уређења може се извући неколико закључака. У Регистар се уписују кажњена физичка лица, и то држављани Републике Србије, али и странци. Такође, у Регистар се уписују и предузетници, одговорна лица у правном лицу и правна лица. Међутим, ЗП није уредио сва питања, те ће се поједине недоречености негативно одразити на саму примену Закона. У овом члану ЗП наводи да се уписује „(...) који није у

прописаном року у целости платио новчану казну или друге досуђене новчане износе или није надокнадио досуђене трошкове поступка“. Сада ЗП знатно сужава круг лица која се уписују у Регистар. Дакле, овде се не наводи да се уписују, између осталих, и лица која нису платила „новчане износе по основу накнаде штете, имовинско правног захтева или одузимање имовинске користи“, док се у чл. 331 изричито наводи да се и та лица уписују у Регистар. Тако сада остаје нејасно којем члану истог Закона треба дати предност! Такође, овде се говори о „кажњеном лицу“, што опет води ка сужавању круга лица која се уписују. Наиме, лица која су дужна да надокнаде трошкове поступка (оштећени, сведок, вештак, тумач) нису прекршајно кажњена, већ их је само суд обавезао да надокнаде трошкове. Мада, с друге стране, према одредбама Закона није сасвим јасно ни ко је кажњено лице. Наиме, ЗП у делу које се односи на сведоке (чл. 216, ст. 4, 8 и 9) садржи једну проблематичну одредбу, која гласи: ако сведок после упозорења на последице одбијања давања исказа неће без законског разлога да сведочи, може се казнити новчано (...). (...) Сведок се може обавезати да сноси те трошкове. У случају да кажњено лице не плати новчану казну и трошкове поступка, они ће се наплатити принудним путем. Дакле, овде ЗП говори о сведоку као кажњеном лицу, с тим да је то кажњавање везано са сам „прекршајни поступак“. Са друге стране, у делу који се тиче вештачења, ЗП прописује (чл. 224, ст. 2 и 5): ако вештак који је уредно позван не дође, а свој изостанак не оправда или ако неоправдано одбије да вештачи, може му се наложити да надокнади проузроковане трошкове, а може се и казнити новчаном казном. У случају да вештак не плати изречену новчану казну, она ће се наплатити принудним путем. Видимо да, када је реч о вештаку, ЗП не прописује да је реч о кажњеном лицу, већ само говори о начину наплате новчане казне. Више је него јасно да се законодавац није много потрудио у уређењу ове проблематике.

Надаље, у погледу органа који је донео одлуку, на овом месту се наводи да се у Регистар уписује и „прекршајни суд који је донео одлуку, односно орган који је издао прекршајни налог“. Није спорно да се уписује „прекршајни суд и орган који је издао прекршајни налог“, али изгледа да је законодавац заборавио на једну јако битну чињеницу. Заборавио је на Републичку комисију за заштиту права у поступцима јавних набавки (у даљем тексту: Републичка комисија), која води првостепени прекршајни поступак за прекршаје из области јавних набавки (чл. 100, ст. 2 ЗП), и која може да изрекне само новчану казну (чл. 87, ст. 2, тач. 1). Сада остаје нејасно да ли се и новчана казна коју је изрекла Републичка комисија уписује у Регистар или се не уписује, мада ЗП прописује (чл. 100) да се на поступак који води Републичка комисија сходно примењују одредбе Закона о прекршајима, осим ако законом којим се уређују јавне набавке није другачије прописано. Не би било оправдано када се не би уписивала

и „одлука“ Републичке комисије. Зашто би учиниоци прекршаја које је она казнила били привилеговани? За то не постоји ниједан разлог, те сматрамо да се овакво законско решење мора изменити и јасно прописати да се и таква одлука (новчана казна која није наплаћена) уписује у Регистар.

ПОСЛЕДИЦЕ УПИСА У РЕГИСТАР

За све време док је уписано у Регистар, лице има одређење последице. Последице се огледају, пре свега, у забрани остваривања одређених права. Тако ЗП прописује (чл. 336): у сврху наплате изречене новчане казне, трошкова поступка, и других досуђених новчаних износа који су евидентирани у Регистру новчаних казни, кажњеном лицу, док у потпуности не измири дуговани износ, неће се дозволити: 1) издавање дозвола или уверења за чије су издавање надлежни органи управе, осим оних која се односе на лични статус; 2) повраћај одузетих личних и других докумената која су одузета по основу члана 199 овог закона; 3) регистрација, односно промена регистрације правног лица или регистрација предузетничких делатности које подразумевају промену ПИБ.

Посебно је интересантно напоменути да осуђено лице због учињеног кривичног дела не може да трпи овакве последице. Ако осуђени не плати новчану казну у одређеном року, суд ће је заменити казном затвора (тзв. суплеторни затвор), тако што ће за сваких започетих хиљаду динара новчане казне одредити један дан казне затвора (Ћоговић, 2015: 118). Осим тога, новчана казна може да се замени и казном рада у јавном интересу. Дакле, изречена новчана казна према осуђеном лицу се не може принудно наплатити, нити се осуђени из тог разлога уписује у неки Регистар са циљем ускраћивања одређених права. С тим у вези, теже последице има прекршајно кажњено лице, него осуђено лице.

Видимо да последице уписа нису нимало безначајне. Сматрамо да је ЗП морао да пропише таксативно које су то дозволе или уверења чије се издавање ускраћује. Закон о прекршајима Републике Српске прописује да (чл. 230): док се не плате све новчане казне и трошкови који су евидентирани у регистру, кажњеном надлежни орган, односно суд неће дозволити: 1) регистрацију или продужење важења регистрације моторног возила; 2) промену власника моторног возила; 3) издавање или продужење важења возачке дозволе; 4) учествовање на јавном тендеру; 5) регистрацију, односно било коју промену регистрације правног лица или регистрацију, односно било коју промену регистрације предузетничке дјелатности, за учињени прекршај из области економског

и финансијског пословања; и б) издавање дозволе за набавку, држање и ношење оружја.

УВИД – ПРИСТУП ПОДАЦИМА У РЕГИСТРУ

Иако прекршајни судови воде Регистар, то не значи да једино они имају и право увида у податке које се налазе у њему. Наиме, подаци из овог Регистра доступни су свим прекршајним судовима, као и органима за вођење поступка из чл. 336 Закона о прекршајима (чл. 335, ст. 1 ЗП). Дакле, без обзира на то где је учињен прекршај, односно без обзира на то од старне којег месно надлежног прекршајног суда је кажњено лице уписано у Регистар, свим прекршајним судовима и другим органима из чл. 336 доступни су подаци из овог Регистра. Органи за вођење поступка из чл. 336 ЗП су, заправо, они органи код којих кажњени не може остварати одређена права, или орган који неће вратити личну исправу док кажњени не плати дуговани износ. На овакав начин се олакашава процедура увида у Регистар. Наиме, када неко лице хоће да оствари неко право пред овим органима, они могу одмах да утврде да ли је то лице уписано у Регистар или није, а не да од прекршајног суда траже извод из Регистра.

Приступ/увид подацима ближе уређује Правилник о приступу подацима из јединственог регистра неплаћених новчаних казни и других новчаних износа (Сл. гласник РС, бр. 13/2014) – (у даљем тексту: Правилник). Овај Правилник садржи поједине одредбе о руковаоцу података, овлашћеном лицу у органу управе, али осталим лицима која имају право да остваре увид. Под приступом подацима Регистра, у смислу овог Правилника, подразумева се одобравање корисничког налога. Кориснички налог се одобрава руковаоцу података који има овлашћења прописана чланом 326 Закона о прекршајима у циљу приступа Регистру новчаних казни. Приступ подацима из Регистра новчаних казни одобрава, у складу са Законом о прекршајима, министар надлежан за послове правосуђа (чл. 2 Правилника). Дакле, руковалац података је оно лице које председник суда именује, а које има следећа овлашћења и обавезе (члан 326 ЗП): 1) да се стара о законитом, систематичном и ажурном уносу, брисању и измени података у регистру; 2) обезбеђује овлашћеним лицима увид у регистар; 3) издаје оверене изводе из регистра и потврде да лице није уписано у регистар; 4) обезбеђује чување и архивирање документације која представља основ за упис, брисање или измену података у регистру; 5) предузима друге радње неопходне за несметано и правилно ажурирање података у регистру, у складу са законом. Кориснички налог садржи корисничко име и корисничку лозинку

са упутством за коришћење (чл. 3 Правилника). Руковалац података користи кориснички налог у циљу приступа Регистру новчаних казни и не може саопштавати другим лицима податке из корисничког налога. Руковалац података остварује приступ Регистру на основу корисничког налога у оквиру мреже надлежних судова или путем интернет везе (чл. 4 Правилника).

Надаље, овлашћено лице у органу управе које непосредно обавља послове из чл. 336 ЗП остварује приступ Регистру новчаних казни (чл. 5 Правилника): 1) путем веб-сервиса у заштићеном окружењу; 2) путем интернет везе. Овлашћено лице у органу управе врши увид у регистар на основу уноса јединственог матичног броја грађана за физичка лица, односно броја путне исправе за странце, а за правна лица – на основу уноса назива и пореско-идентификационог броја (ПИБ). Податке добијене увидом у Регистар новчаних казни овлашћено лице у органу управе може користити само у сврху прописану Законом о прекршајима. Дакле, овлашћено лице у органу управе може само да оствари увид у Регистар, и да на основу оствареног увида да утврди да ли је лице уписано у Регистар или није. Не можемо да не приметимо да је Правилник у чл. 5 контрадикторан. Наиме, прво се наводи да овлашћено лице „остварује приступ“ (...), а након тога да „остварује увид“. Иако се можда чини да је реч о истој ствари, сам Правилник то негира у чл. 2. где изричито наводи: „Под приступом подацима (...) Регистра (...) подразумева се одобравање корисничког налога.“ Кориснички налог се одобрава руковоацу података који има овлашћења прописана чланом 326 ЗП у циљу приступа Регистру новчаних казни. Дакле, само руковалац података има право приступа, јер само он има овлашћења из члана 326 Закона о прекршајима.

На крају, и сва друга лица могу да остваре увид у Регистар. Увид у регистар новчаних казни могу путем интернет везе извршити физичка лица на основу уноса свог имена и презимена и јединственог матичног броја, односно странци на основу уноса броја путне исправе, а правна лица на основу уноса назива правног лица и његовог ПИБ-а. Лицу (...) које утврди да је уписано у Регистар доступно је и обавештење о начину плаћања новчаних казни и других досуђених новчаних износа (чл. 6 Правилника). На овај начин се оставља могућност да свако може да провери да ли је или није уписан у Регистар. Иако се на први поглед чини да је ова могућност привилегија (јер свако може да оствари увид), бојимо се да то баш и није тако, јер су могуће и одређене злоупотребе. Свако ко зна било чији ЈМБГ, број путне исправе, ПИБ, може за „види“ да ли је то лице уписано у Регистар.

У вези са досадреченим, није нам јасан циљ одредбе којом се прописује да се из овог Регистра могу грађанима давати подаци (чл. 335 ст. 2, у вези са чл. 330 ЗП). Овде се појављује проблем, јер наведени чланови којима се уређује давање података из Регистра санкција нису компатибилни, па

се сад и не зна коме се подаци могу дати (Милић, 2015а: 235-251). Зашто би било ко узимао уверење из Регистра и плаћао одређене накнаде, када и сам може да оствари увид? Можда је законодавац имао на уму да неко други може да тражи од неког грађана податке из Регистра, међутим ЗП то и сам забрањује (чл. 330 у вези са чл. 335, ст. 2).

БРИСАЊЕ И ПРОМЕНА ПОДАТАКА У РЕГИСТРУ

То што је неко уписан у Регистар не значи да ће заувек остати уписан. Дакле, свако ко је уписан у Регистар брише се из њега. Постоје два основа за брисање, један зависи од воље лица које је уписано, а други наступа по сили закона. Ако кажњено лице делимично или потпуно плати дуговани износ или се изречена новчана казна потпуно или делимично замени извршеном казном затвора или радом у јавном интересу, надлежни суд је обавезан да одмах изврши брисање података, односно да упише одговарајућу промену у Регистру новчаних казни. Ако кажњено лице пре поступка извршења добровољно делимично или потпуно плати новчану казну изречену прекршајним налогом, издавалац налога је обавезан да о томе одмах обавести надлежни суд (чл. 334, ст. 1 и 2 ЗП). Видимо да у овом случају брисање из Регистра, односно промена података зависи од поступка лица које је у њега уписано, које увек може платити новчани износ и на тај начин бити избрисано из Регистра.

Новчана казна и трошкови поступка, подаци о кажњеном лицу, као и сви остали подаци у вези са тиме бришу се из Регистра по истеку рока од четири године од дана када су прекршајни налог или осуђујућа пресуда постали правноснажни (чл. 334, ст. 3 ЗП). Морамо да на овом месту укажемо само на једну законску непрецизност. Наиме, прекршајни налог не постаје правноснажан, већ коначан. Видимо да се ни на овом месту ништа не говори о брисању одлуке Републичке комисије.

Није тешко закључити да се из Регистра, иако није платио новчане износе, лице брише када протекну четири године од дана када је прекршајни налог постао коначан, односно пресуда постала правноснажна. Сада се поставља питање зашто се то брише након четири године. На овом месту само ћемо се задржати на застарелости извршења изречене казне. Наиме, ЗП прописује да се извршење изречене казне, услед протекла одређеног временског периода, може застарити. Тако се изречена казне не може извршити ако је протекла једна година од дана наступања правноснажности, односно две године (...) (чл. 85 ЗП). Реч је о релативној и апсолутној застарелости. Дакле, након две године од дана наступања правноснажности пресуде, односно од дана када је прекршани налог постао коначан, наступа апсолутна застерелост извршења, и како

ЗП наводи – казна се не може извршити. Видимо да се и након наступања застарелости извршења казне лице не брише из Регистра. Није јасан циљ законодавца зашто и даље неког „држати“ уписаног у Регистар, иако је наступила апсолутна застарелост извршења. Сада кажњено лице трпи последице још две године, иако се по слову Закона казна не може извршити. Изречена казна и заштитна мера не могу се извршити (...) (чл. 85 ст. 1). Истеком прописаних рокова гаси се право надлежних органа да изврше казну (Stojanović, 2009: 333).

Не сумњамо да судови неће бити ажурни и да ће вршити све измене у Регистру, посебно кад је реч о брисању података. Међутим, ЗП не прописује да уписано лице може да тражи да буде „избрисано“ из Регистра, уколико више не постоји основ да буде уписан. Иако се ЗП позива на сходну примену Законика о кривичном поступку, ипак је потребно да се Законом о прекршајима уреди и ово питање.

Да се само за тренутак вратимо на имовинскоправи захтев који је досуђен оштећеном. Након протекла четири године, ако није „исплатио“ оштећеном новчани износ, лице се брише из Регистра. Да ли то пак значи да оштећени након извршеног брисања не може да наплати своје „потраживање“, јер кажњени више није уписан у Регистар? С обзиром на наш став да је овде реч о дужничко-поверилачком односу, сматрамо да оштећени има право да оствари своје потраживање у оном временском периоду које важи за грађанскоправне односе. Дакле, према законском решењу, кажњеног „држимо“ четири године уписаног у Регистар, па ако оштећени у том периоду не наплати, он и даље има права да то учини према правилима која важе за грађанскоправне односе. Ми сматрамо да је потупно неоправдано уопште уписивати кажњеног у Регистар у овом случају. Чини се да је законодавац неоправдано зашао у област грађанског права.

Закон о прекршајима Републике Српске прописује да се (чл. 229, ст. 3) новчана казна и трошкови поступка бришу из Регистра по протеклу пет година од дана када су прекршајни налог или решење о прекршају постали правоснажни и извршни. Овај временски период није споран, јер по овом Закону (чл. 100) изречена новчана казна (...) не може се извршити ако је од дана правоснажности решења, односно извршног прекршајног налога протекло пет година (...). Дакле, овим Законом се јасно прописује да се дуг из Регистра брише након што наступи застарелост извршења казне, а то је временски период од пет година.

ЗАКЉУЧАК

Савремени механизам „притиска“ да се плате „новчани износи“ није уређен на јасан и, што је још битније, легитиман начин. У раду смо

настојали да укажемо на све законске непрецизности, контрадикторности и недоречености, које ће стварати велике проблеме у пракси. Иако је реч о новини у прекршајном законодавству, ми сматрамо да је било нужно да се овом проблему посвети много већа пажња.

Можемо рећи да није најјасније уређен упис, давање података, а ни брисање података из Регистра. Закон је нејасан у погледу лица која се уписују у Регистар, тако да остаје спорно питање ко све уписује, посебно када је реч о лицима која нису кажњена у прекршајном поступку. Давање – приступ – увид у податке у Регистру су, такође, уређени површно, док је посебно проблематично што свако може да оствари увид у податке које се налазе у Регистру. Брисање података из Регистра није уређено на прихватљив начин. Наиме, иако је наступила застарелост извршења казне, према овом решењу, лице се налази у Регистру још две године. Није легитимно да се трпе последице након наступања застарелости извршења. На крају, сматрамо да је потребно изменити законске одредбе на које смо указали у раду, како би се отклониле све недоречености, непрецизности и контрадикторности.

ЛИТЕРАТУРА:

- Grubač, M. (2008). *Krivično procesno pravo*. Beograd: Pravni fakultet,
- Милић, И. (2015а). Евиденција прекршајно кажњених лица, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 1/2015, 239 – 251;
- Милић, И., (2015). Прекршајни налог, *Безбједност - Полиција - Грађани*, 1-2/15, 243 – 255;
- Stojanović, Z., (2009). *Krivično pravo – opšti deo*. Beograd: Pravni fakultet;
- Ćorović, E., (2015). *Sistem krivičnih sankcija Republike Srbije*. Novi Pazar: Univerzitet u Novom Pazaru;
- Ђоровић, Е. (2015). *Прекршајно право (према Закону о прекршајима из 2013. године) – ауторизована предавања*. Нови Пазар: Правни факултет Универзитета у Новом Пазару;
- Закон о прекршајима Републике Српске, *Сл. гласник РС*, бр. 63/14;
- Закон о прекршајима, *Сл. гласник РС*, бр. 101/2005, 116/2008 и 111/2009;
- Закон о прекршајима, *Сл. гласник РС*, бр. 65/13;
- Кривични законик, *Сл. гласник РС*, бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013 и 108/2014;
- Правилник о приступу подацима из јединственог регистра неплаћених новчаних казни и других новчаних износа, *Сл. гласник РС*, бр. 13/2014.

REGISTRY OF UNPAID FINES AND OTHER SUMS OF MONEY

Ivan D. Milić*

Summary: According to the Misdemeanor Law in order to provide an efficient execution of fines, payment of charges and other sums of money pursuant to decisions on payment of damages, property claims and confiscation of illegally obtained property, a unified register of unpaid fines and other sums of money is to be maintained. The subject of the author's focus are the articles of the law which deal with the registry of persons who have not paid the „sums of money“. In the work, all of the inconsistencies, contradictions and illogical solutions, which will create great problems in practice, are highlighted. The problem is also the question of the range of persons to be registered because, as we shall see, these are not only persons punished for misdemeanors, and the deletion from the register presents certain problems as well.

Key words: register, punishment, prison, misdemeanor, crime.

---

* *University of Novi Sad , Faculty of Law Novi Sad, email: I.Milic@pf.uns.ac.rs.*